

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 153/05-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. júna 2005 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., bytom B., ktorou namietal porušenie svojich základných práv zaručených v čl. 23 ods. 1 a v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenie práva podľa čl. 2 ods. 1 Protokolu č. 4 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaniach vedených na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 4 C 212/01, 3 C 569/02 a 3 C 47/03, ako aj v konaniach vedených na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 1 Co 135/04, 1 Co 197/04 a 4 Co 215/04, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. apríla 2005 doručená sťažnosť I. K. K., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na slobodu pohybu a pobytu, ako aj základného práva na súdnu ochranu, zaručených v čl. 23 ods. 1 a v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj porušenie práva na slobodu pohybu podľa čl. 2 ods. 1 Protokolu č. 4 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 4 k dohovoru“) v konaniach vedených na Okresnom súde Bardejov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 C 212/01, 3 C 569/02 a 3 C 47/03, ako aj v konaniach vedených na Krajskom súde v Prešove (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 1 Co 135/04, 1 Co 197/04 a 4 Co 215/04.

Sťažovateľ uviedol, že už dlhšie obdobie dostáva prostredníctvom pošty „*enormné množstvo*“ listových zásielok adresovaných do vlastných rúk. Sťažovateľ tvrdí: „*(...) vo veľkom množstve týchto listov sú aj lehoty na ich vybavenie a tie sú poväčšine veľmi krátke, je pre mňa nezvládnuteľné, aby som ich mohol preberať naraz, ako prídu, resp. v skrátenej a zvláštnej trojdňovej lehote. Túto situáciu riešim tak, že si tento odber od pošty rozložím v rámci stanovenej 18–dňovej odbernej lehoty odo dňa ich avizovania poštou. V poslednú dobu ale zisťujem, že tu čosi nie je v poriadku a že tu existuje určitá kolízia, keď súdy sa držia svojho §-u 47 ods. 2 OSP a pošta sa riadi svojimi poštovými pravidlami na vykonanie poštového zákona. Táto nezrovnalosť, či nedokonalosť alebo aj nedomyslenosť v našej legislatíve mi spôsobuje nielen veľké problémy, ale aj veľké materiálne škody z titulu umele vytváranej preklúzie pri uplatňovaní opravných prostriedkov pred súdmi vyšších inšancií*“.

Sťažovateľ namieta, že ustanovenie § 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) s prihliadnutím na § 6 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ďalej len „ústavný zákon č. 23/1991 Zb.“) malo „*dávno stratiť svoju platnosť, lebo bolo doslovne prevzaté zo starého OSP platného do veľkej novely, t. j. 31. XII. 1991 (...)*“.

Aplikáciou uvedeného ustanovenia OSP v označených konaniach na okresnom súde a krajskom súde mal byť sťažovateľovi odoprený prístup „*k vyšším odvolacím inštanciam*“. Aplikácia ustanovenia § 47 ods. 2 OSP v označených konaniach, ako aj hrozba jeho aplikácie v ďalších súdnych sporoch sťažovateľa podľa neho nepriamym spôsobom

obmedzuje aj jeho „osobnú slobodu“ tým, že sa nemôže na dlhší čas vzdialiť z miesta svojho bydliska, pretože mu hrozí „veľké riziko prepadnutia (...) práva“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na slobodu pohybu a pobytu a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 23 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj porušenie jeho práva na slobodu pohybu podľa čl. 2 ods. 1 protokolu č. 4 k dohovoru v označených konaniach „*legislatívnym nedostatkom v zmysle ods. 2 §-u 47 OSP a jeho kolíziou s ods. 1 §-u 6 úst. zákona č. 23/91 Zb.*“, aby mu priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 90 000 Sk a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

Sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a navrhol „*pozastaviť platnosť*“ § 47 ods. 2 OSP do meritórneho rozhodnutia o jeho sťažnosti.

II.

2.1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej

medzinárodnej zmluvy, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

2.2. Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv zaručených v ústave, dohovore a v protokole č. 4 k dohovoru aplikáciou ustanovenia § 47 ods. 2 OSP v konaniach vedených na krajskom súde pod sp. zn. 1 Co 135/04, 1 Co 197/04 a 4 Co 215/04 (ide o konania o odvolaniach sťažovateľa proti prvostupňovým rozhodnutiam okresného súdu vo veciach vedených pod sp. zn. 4 C 212/01, 3 C 569/02 a 3 C 47/03).

Ku svojej sťažnosti pripojil kópie uznesení krajského súdu sp. zn. 1 Co 135/04 z 27. januára 2005, 1 Co 197/04 z 27. januára 2005 a 4 Co 215/04 z 22. decembra 2004, ktorými boli odmietnuté odvolania sťažovateľa proti prvostupňovým uzneseniam okresného

súdu č. k. 4 C 212/01-33 z 3. júna 2004, 3 C 569/02-22 zo 7. júla 2004 a 3 C 47/03-27 z 25. júna 2004 ako podané oneskorene [podľa § 218 ods. 1 písm. a) OSP] s tým, že začiatok plynutia lehoty na podanie odvolania ustálil krajský súd podľa § 47 ods. 2 OSP, keďže sťažovateľ si nevyzdvihol doručované rozhodnutia okresného súdu v lehote troch dní od uloženia na pošte po tom, ako bol aj opakovaný pokus o doručenie neúspešný.

Podľa § 47 ods. 1 OSP do vlastných rúk treba doručiť písomnosti, pri ktorých tak ustanovuje zákon, a iné písomnosti, ak to nariadi súd.

Podľa § 47 ods. 2 OSP ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

V konaní pred ústavným súdom nenamieta sťažovateľ nesplnenie zákonných podmienok pre uplatnenie zákonnej fikcie doručenia podľa § 47 ods. 2 OSP. Takúto námietku nevzniesol nakoniec ani v odvolacích konaniach vedených na krajskom súde pod sp. zn. 1 Co 135/04, 1 Co 197/04 a 4 Co 215/04.

Podstata sťažovateľom namietaného porušenia jeho práv zaručených v ústave, v dohovore a v protokole č. 4 k dohovoru tkvie podľa jeho argumentácie v samotnej existencii § 47 ods. 2 OSP a v jeho nesúlade s označenými právami sťažovateľa, ako aj s § 6 ústavného zákona č. 23/1991 Zb.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (...). Podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v (...) čl. 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo (...) prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).

Podľa čl. 23 ods. 1 ústavy sloboda pobytu a pohybu sa zaručuje.

Podľa čl. 2 ods. 1 protokolu č. 4 k dohovoru každý, kto sa právoplatne zdržiava na území niektorého štátu, má na tomto území právo slobody pohybu a slobody zvoliť si miesto pobytu.

Z citovaných ustanovení ústavy okrem iného vyplýva, že ochrany svojich práv na nezávislom a nestrannom súde sa môže fyzická osoba alebo právnická osoba domáhať iba zákonom ustanoveným postupom (čl. 46 ods. 1 ústavy) a v medziach zákonov, ktoré vykonávajú ustanovenia ústavy týkajúce sa základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

Ústavný súd už v tejto súvislosti uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne, ale v záujme zaistenia najmä právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam, akými sú napr. spôsobilosť byť účastníkom konania, povinnosť právneho zastúpenia v niektorých prípadoch, zákonom ustanovené náležitosti návrhu na začatie konania, zákonné lehoty a pod. (III. ÚS 331/04).

Uvedený účel (zaistenie právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti) plnia aj ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku upravujúce podmienky doručovania rozhodnutí a iných písomností v občianskom súdnom konaní (§ 45 - § 50 OSP).

Sťažnosť sťažovateľa z 9. apríla 2005 (doručená ústavnému súdu 12. apríla 2005) neobsahuje žiadnu relevantnú námietku, na základe ktorej by bolo možné dospieť k záveru,

že aplikácia § 47 ods. 2 OSP krajským súdom v konaniach vedených pod sp. zn. 1 Co 135/04, 1 Co 197/04 a 4 Co 215/04 bola ústavne nekonformná a predstavovala zásah do ním označených základných práv a slobôd. Ani skutočnosť, že sťažovateľ je účastníkom veľkého množstva súdnych konaní, a preto je pre neho „obtiažne stíhať“ preberanie súdnych zásielok, nemôže viesť k záveru o zásahu do jeho základného práva na súdnu ochranu v označených prípadoch, ako ani k záveru, že označené konania nespĺňali garancie spravodlivého procesu v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Zo skutočnosti, že pre značné množstvo doručovaných súdnych zásielok sa sťažovateľ vo väčšej miere zdržiava v mieste svojho bydliska, čo pociťuje ako určité obmedzenie, taktiež nemožno vyvodiť záver o zásahu do jeho základných práv na slobodu pohybu alebo pobytu zo strany orgánov verejnej moci.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré sťažovateľ označil, či už pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98), inými slovami, ak sťažovateľ namietne také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu očividne nemohlo nastať (primerane II. ÚS 70/99).

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2.3. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci (vrátane jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu ústavným súdom) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

Ústavný súd sa taktiež nezaoberal in abstracto námietkou nesúlady § 47 ods. 2 OSP s ustanoveniami čl. 23 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 2 ods. 1

protokolu č. 4 k dohovoru, ako aj s § 6 ústavného zákona č. 23/1991 Zb. O prípadnom nesúlade uvedeného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku s ústavou alebo dohovorom (vrátane protokolu č. 4 k dohovoru) by ústavný súd mohol rozhodovať iba v osobitnom type konania podľa čl. 125 ústavy (konanie o súlade právnych predpisov), a nie v konaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ústavy. Sťažovateľ pritom nepatrí medzi subjekty aktívne legitimované na iniciovanie konania o súlade právnych predpisov (pozri čl. 130 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 140 ústavy, § 37 ods. 1 a § 18 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

V konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy vychádza ústavný súd z prezumpcie ústavnosti zákonov (III. ÚS 62/04).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2005